

**INSON QADRINING HUQUQIY KAFOLATI: YANGI TAHRIRDAGI
KONSTITUTSIYA**

Raxmatov Nozimjon G‘aforovich
O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirlining
2-son Toshkent akademik litseyi
Huquqshunoslik fani o‘qituvchisi

Annotatsiya. Yurtimizda 2023-yil 30-aprel kuni o‘tkazilgan referendumda yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi ishtirok etgan fuqarolarning 90,21 foizi tomonidan yoqlab ovoz berish orqali qabul qilinganligi unda xalqimizning Yangi O‘zbekistonni barpo etish bo‘yicha orzu-umidlari va intilishlari o‘z aksini topganligidan dalolat bermoqda. Yangi tahrirdagi Konstitutsiya Yangi O‘zbekiston strategiyasini amalga oshirishning siyosiy-huquqiy asoslarini yaratib, milliy davlatchilik taraqqiyotining tarixiy muhim bosqichida davlat va jamiyatni yanada rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlarini belgilab berdi.

Kalit so‘zlar. Oliy Majlis, Qonunchilik palatasi, demokratik progressiv qadam, referendum.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi Vatanimiz mustaqilligi, xalqimizning tinch-osoyishta hayoti, fuqarolarimizning huquq va erkinliklari, qonuniy manfaatlarining mustahkam huquqiy kafolatidir. Bugungi kunda «O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to‘g‘risida»gi konstitutsiyaviy qonunni referendum — umumiy ovozga qo‘yilishi huquqiy demokratik davlatchiligimiz tarixida ilk bor kuzatilayotgan demokratik progressiv qadamdir.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganidan bugungi kungacha unga tegishli qonunlar asosida bir necha bor tuzatishlar, qo‘shimcha va o‘zgartishlar kiritilgan bo‘lsa, ushbu qonunlar parlament tomonidan qabul qilingan.

Bu gal parlament «O‘zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi to‘g‘risida»gi konstitutsiyaviy qonunni referendum yo‘li bilan qabul qilish haqida qaror qildi. Bu qaror O‘zbekiston Respublikasi konstitutsiyaviy sudiga kiritildi, bundan asosiy maqsad avvalo, «O‘zbekiston Respublikasining referendumini to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasining qonuniga muvofiq, referendum O‘zbekiston Respublikasining qonunlarini va boshqa qarorlarni qabul qilishda jamiyat va davlat hayotining eng muhim masalalari yuzasidan fuqarolarning umumxalq ovoz berishidir. Referendum saylovlar bilan bir qatorda xalq irodasining bevosita ifodasi bo‘lib, referendumda qabul qilingan qarorlar oliy yuridik kuchga ega bo‘ladi.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 78-moddasiga ko‘ra, O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasini qabul qilish, unga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish, O‘zbekiston Respublikasining konstitutsiyaviy qonunlarini, qonunlarini qabul qilish, ularga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish, O‘zbekiston Respublikasining referendumini o‘tkazish to‘g‘risida va uni o‘tkazish sanasini tayinlash haqida qaror qabul qilish O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi va Senatining birgalikdagi vakolatlari hisoblanadi.

Shunga ko‘ra, O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 7-moddasiga ko‘ra, «Xalq davlat hokimiyatining birdan-bir manbaidir», 9-moddasida esa, «Jamiyat va davlat hayotining eng muhim masalalari xalq muhokamasiga taqdim etiladi, umumiy ovozga (referendumga) qo‘yiladi», deb belgilanganligi «O‘zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi to‘g‘risida»gi konstitutsiyaviy qonunni referendum yo‘li bilan qabul qilinish eng demokratik va progressiv qaror ekanligini anglatadi.

Shuningdek, Konstitutsiya yurtimizda bozor munosabatlari va xususiy mulk ustuvorligiga asoslangan demokratik huquqiy davlat va adolatli fuqarolik jamiyati barpo etish, O‘zbekistonning xalqaro maydonda munosib o‘rin egallashi borasida asosiy yuridik poydevordir. O‘zbekiston Konstitutsiyasining ishlab chiqilishi, muhokama etilishi va qabul qilinishi hamda rivojlantirilishi jarayonlari

mamlakatimiz mustaqilligi tarixining bevosita uzviy qismidir. Konstitutsiyamizning yaratilishi tarixiga nazar solinsa, asosiy Qonun o'zbek xalqining mustaqillik sari uzoq yo'ldagi izlanishlari mantiqiy natijasi ekaniga guvoh bo'lish mumkin. Yangi qabul qilinayotgan O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 128 ta moddadan 155 ta moddaga, undagi normalar 275 tadan 434 taga ko'payayotganligi, 91 ta konseptual o'zgartishlarni o'z ichiga olgan «O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi to'g'risida»gi konstitutsiyaviy qonunni referendum — umumiy ovozga qo'yish xalq davlat hokimiyatining birdan-bir manbai ekanligini amalda namoyon etib, davlatimizning asosiy qonuni — oliy yuridik kuchga ega normativ-huquqiy hujjatning muhokamasini to'g'ridan-to'g'ri xalq hukmiga havola etilayotganligi «inson-jamiyat-davlat» degan inson qadrini yuksaltirishga qaratilgan tamoyilni amalda qo'llanayotganini ko'rsatadi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, bugungi o'zgarishlar xalqimiz farovonligi yo'lida hamda jamiyat rivoji uchun xizmat qiladi desak mubolag'a bo'lmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI.

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T., «O'zbekiston», 2023.
2. O'zbekiston SSRning Mustaqillik Deklarasiyasi. T., «O'zbekiston», 1991..
3. www.ziyouz.com